

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI

6 marca 2024 r. godz. 11.00

Ważne informacje:

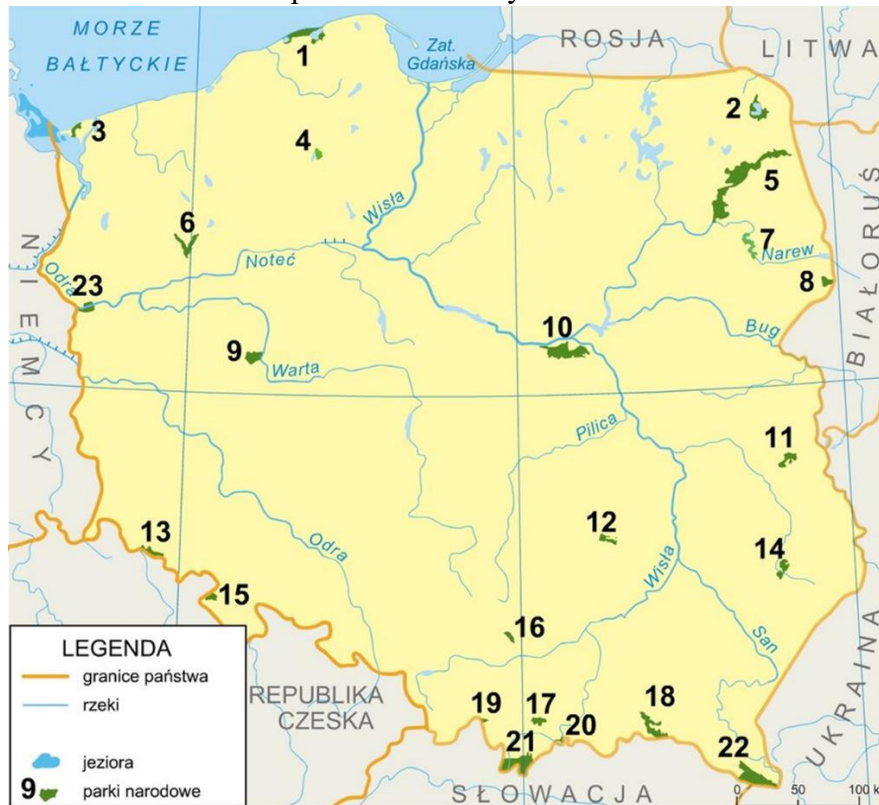
1. Masz 90 minut na rozwiązanie wszystkich 30 zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie, **podobnie jak fragmenty nieczytelne.**

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	50	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji Konkursowej		

Materiał graficzny do zadań 1-4.

Mapa przedstawia rozmieszczenie parków narodowych w Polsce.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna

Zadanie 1. (0 – 2p.)

... /2

Podaj nazwy parków narodowych oznaczonych na mapie następującymi numerami:

1. ....,   16. ....,
 11. ....,   18. ....

Zadanie 2. (0 – 1p.)

... /1

Zaznacz ciąg numerów, którymi na mapie oznaczono wybrane parki narodowe zlokalizowane w pasie pojezierzy.

- A. 2, 5, 7.   B. 2, 3, 4.   C. 2, 6, 9.   D. 2, 7, 8.

Zadanie 3. (0 – 1p.)

... /1

Jedynym parkiem narodowym zlokalizowanym na Mazowszu jest Kampinoski PN.

Zaznacz właściwe uzupełnienie zdania, wybierając po jednej prawidłowej odpowiedzi spośród I, II i III oraz X, Y i Z.

Największym ssakiem żyjącym w Kampinoskim PN, a zarazem jego symbolem jest	I	żubr,	zaś w drzewostanie parku dominują	X	buki.
	II	łoś,		Y	jodły.
	III	jeleń,		Z	sosny.

Materiał graficzny do zadań 4 i 5.

Na zdjęciach przedstawiono cztery obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO.

Źródło: <https://whc.unesco.org/>

Zadanie 4. (0 – 1p.)

Zaznacz zdanie, które jest prawdziwe.

... /1

- A) Obiekty 2 i 3 zbudowano w średniowieczu i znajdują się na wschód od Wisły.
- B) Obiekty 1 i 4 zbudowano w XX w. i znajdują się na południe od Pojezierza Wielkopolskiego.
- C) Obiekt 4 znajduje się na zachód od Warty i zbudowali go Niemcy.
- D) Obiekt 3 znajduje się bliżej Bałtyku niż pozostałe obiekty i jest miejscem kultu religijnego.

Zadanie 5. (0 – 2p.)

Uzupełnij tabelę. Do każdego obiektu oznaczonego na zdjęciach numerami od 1 do 4 dopisz miasto lub województwo, w którym się znajduje.

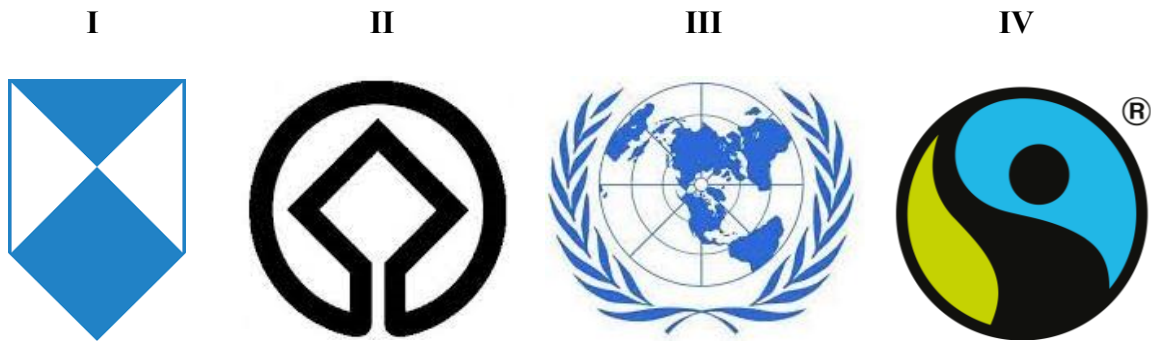
... /2

Nr obiektu	Miasto	Województwo
1	Wrocław	
2		lubelskie
3	Malbork	
4		małopolskie

Zadanie 6. (0 – 1p.)

... /1

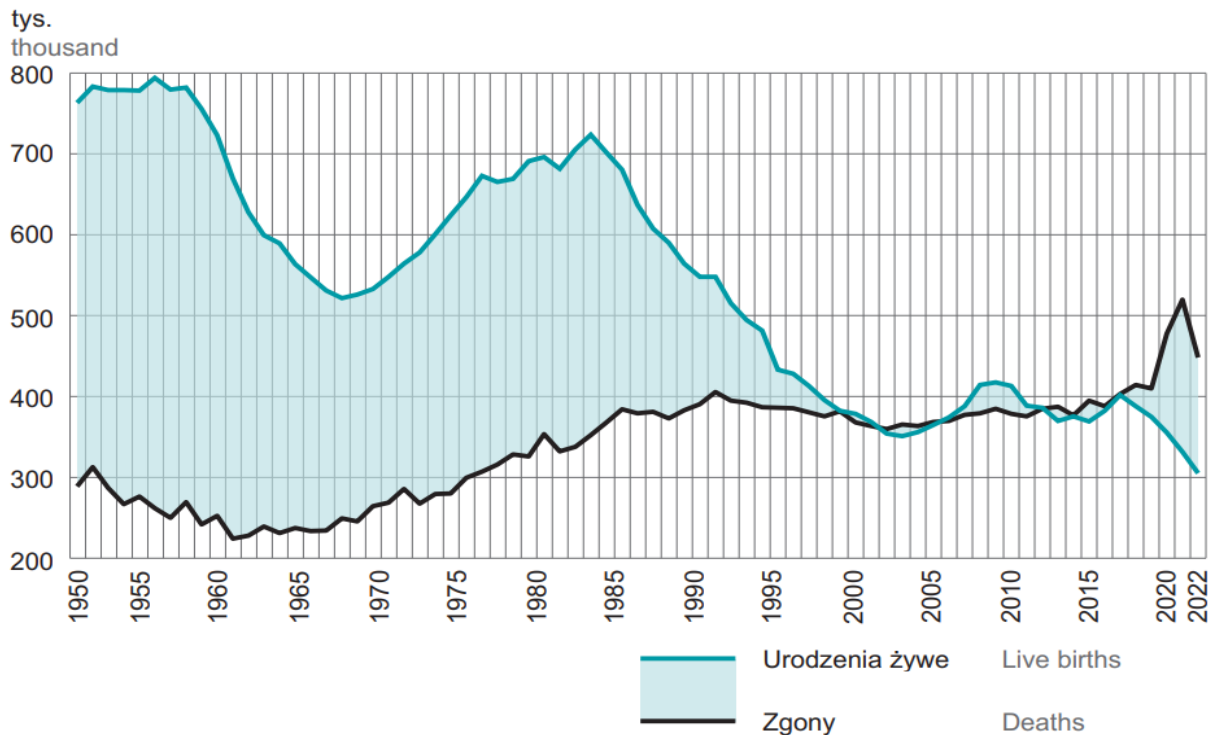
Zaznacz numer, pod którym przedstawiono symbol umieszczany na obiektach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO.

Źródło: Google Images

Material graficzny do zadania 7.

Na wykresie przedstawiono liczbę urodzeń żywych i zgonów w Polsce w latach 1950-2022.

Źródło: GUS, 2023, Rocznik Demograficzny

Zadanie 7. (0 – 2p.)

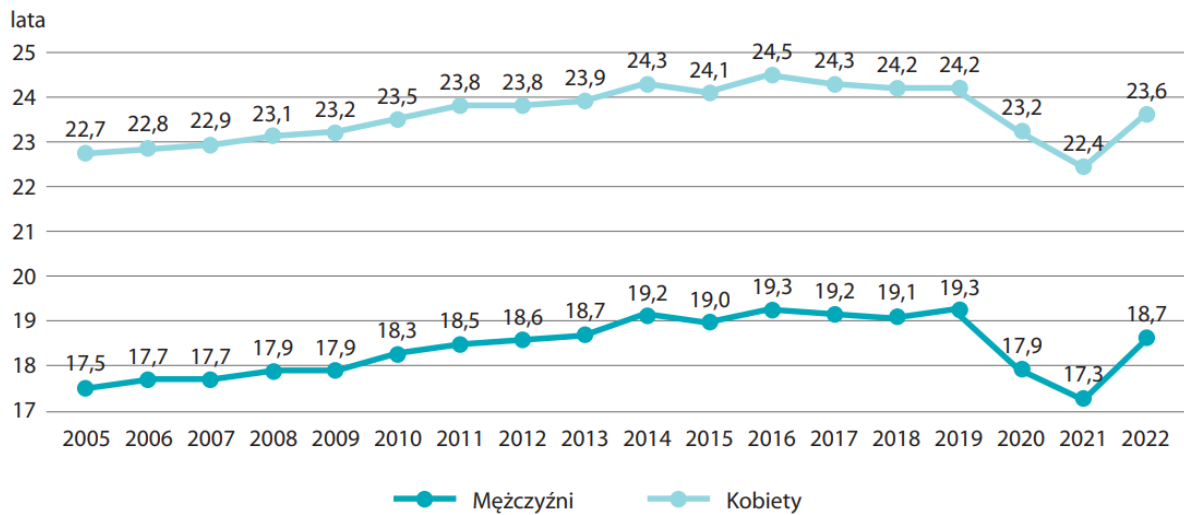
... /2

Od roku 2017 obserwujemy w Polsce gwałtowny spadek liczby urodzonych dzieci. Podaj trzy powody, dlaczego w ostatnich latach rodzi się w Polsce tak mało dzieci.

1. ....
2. ....
3. ....

Materiał źródłowy do zadań 8 i 9.

Na wykresie przedstawiono przeciętne dalsze trwanie życia osób w wieku 60 lat według płci w Polsce.

Długość przeciętnego dalszego trwania życia zarówno mężczyzn, jak i kobiet jest zróżnicowana ze względu na miejsce zamieszkania. W 2022 roku mężczyzna w wieku 60 lat mieszkający w mieście miał przed sobą przeciętnie o 0,6 roku życia więcej niż mężczyzna mieszkający na wsi. W przypadku kobiet różnica ta wynosiła 0,3 roku.

Źródło: GUS, 2023, Sytuacja osób starszych w Polsce w 2022 roku

Zadanie 8. (0 – 1p.)

... /1

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Osiągając wiek 60 lat w 2022 roku średnio najwięcej życia ma przed sobą

- A) kobieta mieszkająca w mieście.
- B) kobieta mieszkająca na wsi.
- C) mężczyzna mieszkający w mieście.
- D) mężczyzna mieszkający na wsi.

Zadanie 9. (0 – 2p.)

... /2

Uzupełnij poniższe zdania. Korzystając z wykresu w puste miejsca wpisz właściwy rok.

- Długość przeciętnego dalszego trwania życia zarówno mężczyzn, jak i kobiet w wieku 60 lat była najwyższa w roku .....
- Długość przeciętnego dalszego trwania życia zarówno mężczyzn, jak i kobiet w wieku 60 lat była najniższa w roku .....
- W 2020 roku w wyniku pandemii COVID-19 przeciętne dalsze trwanie życia osób w wieku 60 lat było identyczne jak w roku .....

Materiał graficzny do zadań 10 i 11.

Zdjęcie przedstawia największą kopalnię odkrywkową w Polsce.

Źródło: Onet Podróże

Zadanie 10. (0 – 2p.)

Uzupełnij informacje dotyczące kopalni przedstawionej na zdjęciu.

... /2

Nazwa kopalni (i jednocześnie miasta powiatowego): .....

Województwo, w którym się znajduje: .....

Surowiec, który się w niej wydobywa: .....

Zadanie 11. (0 – 2p.)

Podaj trzy przykłady negatywnego oddziaływania kopalni na środowisko przyrodnicze tego miejsca i jego okolic.

... /2

1. ....

2. ....

3. ....

Zadanie 12. (0 – 2p.)

Podaj nazwy surowców pozyskiwanych w Polsce, które często towarzyszą złożom:

... /2

A) cynku – .....

B) miedzi – .....

C) ropy naftowej – .....

Materiał źródłowy do zadań 13 i 14.

Tabela przedstawia liczbę migrantów z Polski przebywających w wybranych państwach Europy w latach 2004-2020 (dane na koniec danego roku).

	Liczba migrantów z Polski w tysiącach							
	2004	2005	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Niemcy	385	430	440	500	614	687	706	706
Wielka Brytania	150	340	580	637	685	788	695	514
Irlandia	15	76	133	118	113	112	113	114
Grecja	13	17	16	14	9	8	7	5
Ogółem w Europie	750	1170	1607	1720	2013	2214	2155	1973

Źródło: GUS, 2021

Zadanie 13. (0 – 3p.)

... /3

Uzupełnij tabelę. Podaj po dwa pozytywne i negatywne skutki wzrostu liczby migrantów z Polski do Wielkiej Brytanii po 2004 roku dla Polski i dla Wielkiej Brytanii.

	Skutki migracji z Polski do Wielkiej Brytanii	
	pozytywne	negatywne
dla Polski	1.	1. ....
	2.	2. ....
dla Wielkiej Brytanii	1.	1. ....
	2.	2. ....

Zadanie 14. (0 – 2p.)

... /2

Wskaż po jednym wydarzeniu o charakterze politycznym lub gospodarczym, które zdecydowało o każdej z opisanych poniżej zmian w liczbie Polaków w wybranych państwach w danym okresie.

I) Wzrost liczby polskich migrantów we wszystkich państwach bezpośrednio od roku 2004.

.....

II) Spadek liczby polskich migrantów w Grecji po 2008 roku (w tabeli widoczny od 2010).

.....

III) Spadek liczby polskich migrantów w Wielkiej Brytanii po 2016 roku.

.....

Zadanie 15. (0 – 3p.)

... /3

Przyporządkuj wymienione niżej obiekty geograficzne do państw sąsiadujących z Polską, w których obiekty te się znajdują. **UWAGA!** Podano o trzy obiekty za dużo.

Alzacja / Brześć / Bornholm / Cieśnina Piławska / Dniestr / Gerlach / Królewiec /
Kłajpeda / Nadrenia Północna-Westfalia / Morawy / Pilzno / Puszcza Białowieska /
Rodan / Rugia / Spisz / Troki / Wołyń

Rosja ..... i .....

Litwa ..... i .....

Białoruś ..... i .....

Ukraina ..... i .....

Czechy ..... i .....

Słowacja ..... i .....

Niemcy ..... i .....

Zadanie 16. (0 – 2p.)

... /2

Do każdej z poniższych informacji dopisz nazwy sąsiadów Polski, do których dana informacja się odnosi. **UWAGA!** W każdym przypadku należy wpisać więcej niż jedno państwo.

1. W tych państwach obowiązującą walutą jest euro.

.....

2. Państwa te są członkami NATO.

.....

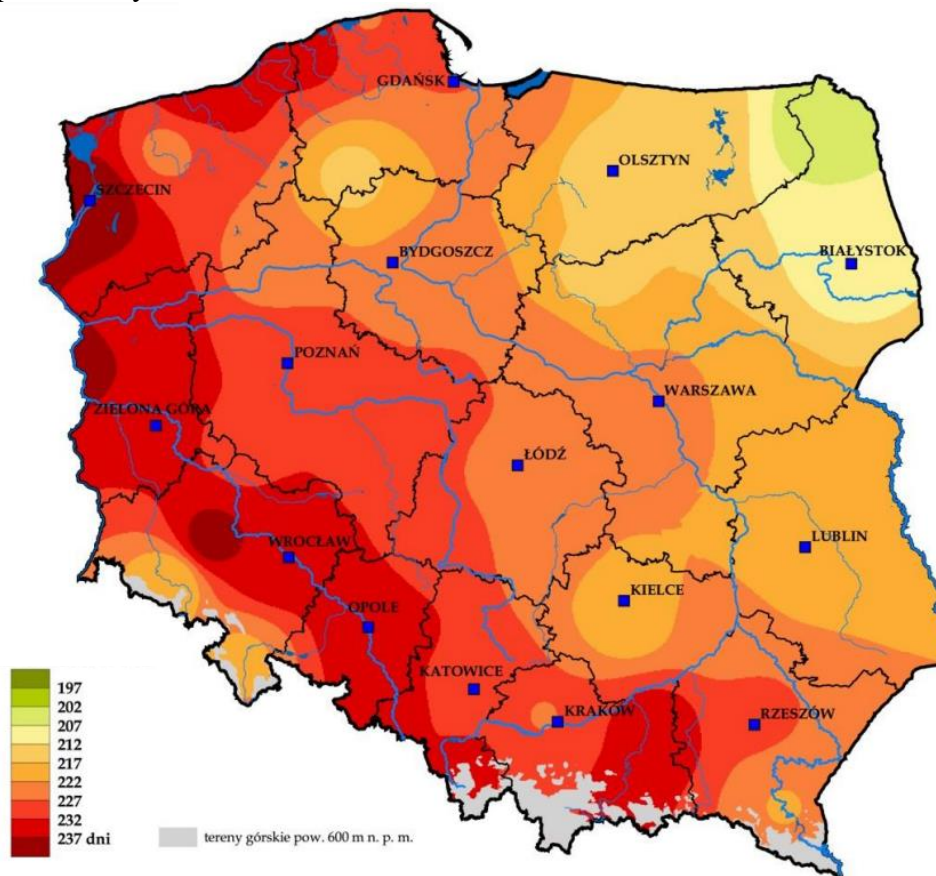
3. Od 2022 roku wstrzymany jest pasażerski ruch lotniczy pomiędzy Polską a tymi krajami.

.....

Materiał graficzny do zadań 17 i 18.

Mapa przedstawia długość okresu wegetacyjnego w Polsce liczoną w dniach, w których średnia dobową temperatura wynosi minimum 5°C.

Źródło: Nieróbca A., 2020, Instytut Upraw i Nawożenia

Zadanie 17. (0 – 1p.)

... /1

Wyjaśnij, dlaczego długość okresu wegetacyjnego w Polsce skraca się w kierunku północno-wschodnim.

.....
.....

Zadanie 18. (0 – 2p.)

... /2

Podaj nazwę rzeki, wzdłuż której tworzy się obszar o najdłuższym okresie wegetacyjnym w Polsce.

Następnie wyjaśnij, dlaczego w województwie dolnośląskim okres wegetacji skraca się zarówno w kierunku północno-wschodnim, jak i południowo-zachodnim od doliny tej rzeki.

Nazwa rzeki: .....

Wyjaśnienie:

.....
.....

Materiał graficzny i tekst źródłowy do zadań 19 i 20.

Fotografie przedstawiają szarytki morskie zwane fokami szarymi na nadbałtyckich plażach.

Morze Bałtyckie boryka się z wieloma problemami. Jest nie tylko jednym z najmłodszych mórz świata, ale również jednym z najbardziej zatłoczonych. Duży ruch na morzu, eutrofizacja i zwiększające się obszary tzw. pustyń tlenowych, to tylko niektóre z problemów Bałtyku. Ochrony wymagają zarówno bytujące tu gatunki (np. foki szare i morświny), jak i cały ekosystem morski.

Źródło: WWF Polska

Zadanie 19. (0 – 2p.)

... /2

Wymień cztery źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego. Wykorzystaj materiał źródłowy i własną wiedzę.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Zadanie 20. (0 – 2p.)

... /2

Podaj trzy sposoby przeciwdziałania zanieczyszczeniu Morza Bałtyckiego, które może podjąć Polska.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Materiał graficzny do zadań 21 i 22.

Zdjęcie przedstawia Wisłę i jeden z jej brzegów w Warszawie.

Źródło: Aniel J., Bukaciński D., 2015, Oblicza Wisły. Przewodnik warszawski dla tropicieli, Warszawa

Zadanie 21. (0 – 1p.)

... /1

Zaznacz właściwe uzupełnienie zdania, wybierając po jednej prawidłowej odpowiedzi spośród **I**, **II** i **III** oraz **X**, **Y** i **Z**.

Widoczny na fotografii las to	I	ols,	w którym rosną głównie	X	topole i wierzby.
	II	łęg,		Y	sosny i świerki.
	III	bór,		Z	dęby i jodły.

Zadanie 22. (0 – 2p.)

... /2

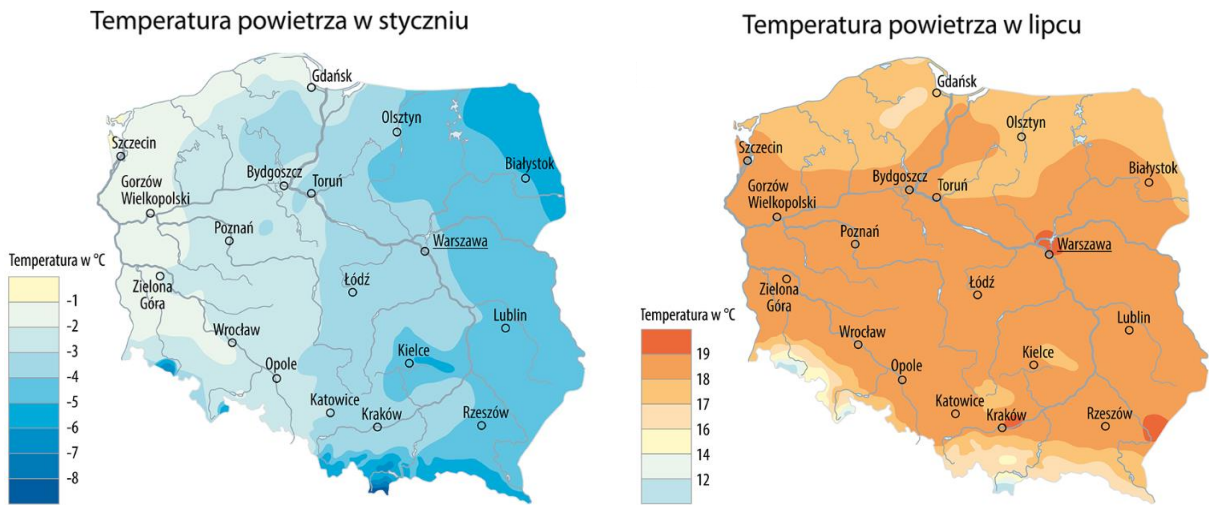
Oceń poprawność poniższych zdań wykorzystując fotografię i własną wiedzę o Mazowszu. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub **F**, jeśli jest fałszywe.

W Warszawie mniej przekształcony przez człowieka jest lewy brzeg Wisły.	P	F
Wśród dzikich zwierząt mazowieckiego odcinka Wisły spotkać możemy lisy, bobry, rybitwy i niedźwiedzie.	P	F
Najczęstszą przyczyną wezbrań w środkowym biegu Wisły są wiosenne roztopy i letnie opady deszczu.	P	F
Do prawych dopływów Wisły na odcinku mazowieckim należą Pilica, Wkra i Świder.	P	F

Materiał źródłowy do zadań 25 i 26.

Mapy przedstawiają zróżnicowanie przestrzenne temperatury powietrza w Polsce w styczniu i lipcu.

Źródło: <https://geografia.gozych.edu.pl/klimat-polski/>

Zadanie 25. (0 – 1p.)

... /1

Opisz wpływ Morza Bałtyckiego na roczną amplitudę temperatury powietrza na polskim wybrzeżu w porównaniu do innych obszarów w kraju.

.....

.....

Zadanie 26. (0 – 2p.)

... /2

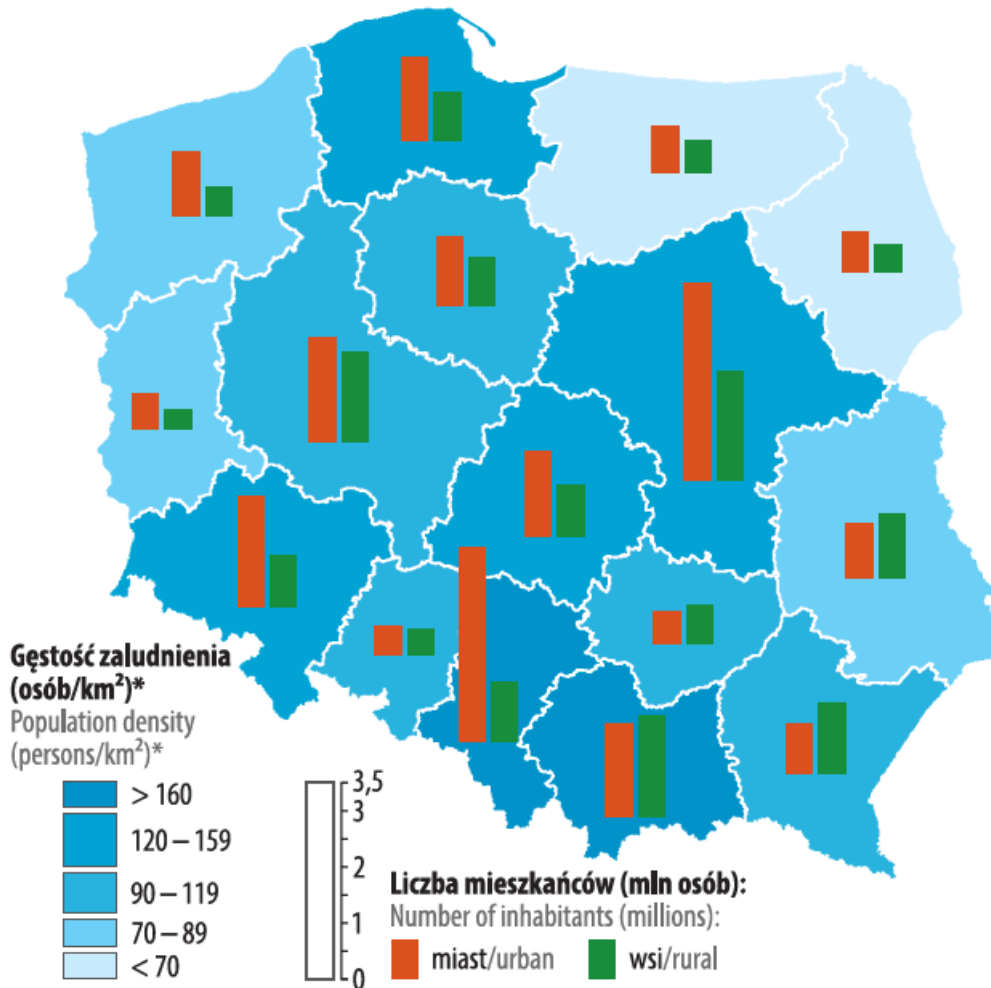
Uzupełnij tabelę zaznaczając X w każdym wierszu tak, by podane informacje dotyczyły rozkładu temperatury powietrza w Polsce w styczniu bądź w lipcu.

Uwaga! W niektórych przypadkach X należy wpisać w więcej niż jedną komórkę wiersza.

Informacja	styczeń	lipiec
Widoczny jest tu ocieplający wpływ Oceanu Atlantyckiego.		
Wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza w obszarach górskich temperatura powietrza spada.		
Zróżnicowanie temperatury powietrza ma przebieg południkowy.		
Góry Świętokrzyskie są obszarem chłodniejszym o obszarów wokół tych gór.		

Materiał graficzny do zadań 27 i 28.

Na mapie przedstawiono gęstość zaludnienia i liczbę mieszkańców miast i wsi w województwach Polski w 2020 roku.

Źródło: M. W. Solarz (red.), 2022, Geograficzno-polityczny atlas Polski. Polska w świecie współczesnym

Zadanie 27. (0 – 2p.)

... /2

Wymień nazwy czterech województw, w których wskaźnik urbanizacji w 2020 roku wynosił mniej niż 50%.

.....

.....

Zadanie 28. (0 – 1p.)

... /1

Zaznacz właściwe uzupełnienie zdania, wybierając po jednej prawidłowej odpowiedzi spośród I, II i III oraz X, Y i Z. Skorzystaj z mapy i własnej wiedzy.

Najniższej gęstości zaludnienia w województwach podlaskim i	I	warmińsko-mazurskim	towarzyszy	X	przewaga liczebna ludności wiejskiej nad miejską.
	II	kujawsko-pomorskim		Y	najniższy odsetek zatrudnienia w sektorze usług.
	III	lubelskim		Z	poziom lesistości powyżej średniej krajowej.

Materiał graficzny i tekst źródłowy do zadań 29 i 30.

Struktura systemu hodowli kur w Polsce ulega stopniowym zmianom od kilku lat. Nadal dominuje klatkowy chów niosek, jednak sukcesywnie rośnie udział alternatywnych systemów chowu, np. chów ekologiczny czy wolnowybiegowy. Polska jest trzecim krajem pod względem liczby utrzymywanych kur niosek w Unii Europejskiej. Rocznie produkuje się u nas niemal 12 miliardów jaj.

Źródło: Stowarzyszenie Otwarte Klatki za Głównym Inspektoratem Weterynarii

Zadanie 29. (0 – 1p.)

... /1

Wskaż dwie przyczyny przewagi chowu kur w systemie klatkowym w Polsce nad alternatywnymi sposobami chowu (ściółkowy, wolnowybiegowy, ekologiczny).

1. ....
2. ....

Zadanie 30. (0 – 2p.)

... /2

Wymień dwie wady chowu klatkowego przedstawionego na zdjęciu oznaczonym nr 1 i dwie zalety chowu ekologicznego przedstawionego na zdjęciu oznaczonym nr 2.

Wady chowu przedstawionego na zdjęciu nr 1.

1. ....
2. ....

Zalety chowu przedstawionego na zdjęciu nr 2.

1. ....
2. ....

Brudnopis